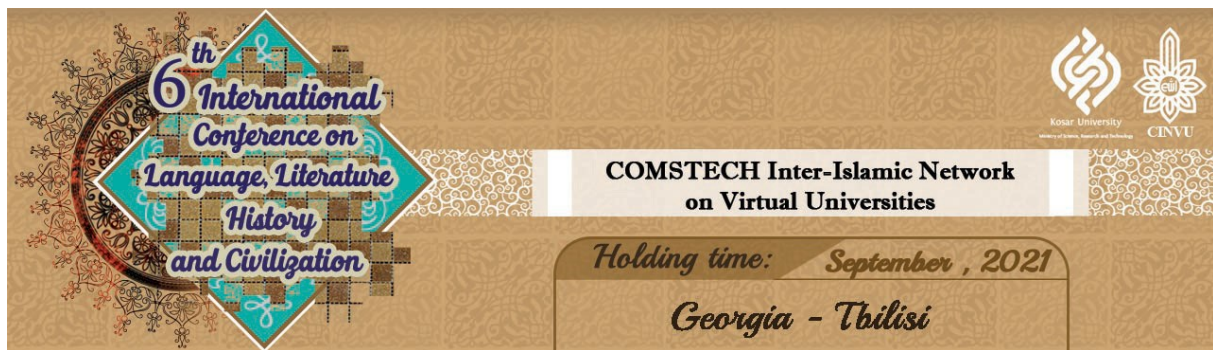

بررسی رمان «زقاق المدق» اثر «نجیب محفوظ» براساس ساختارگرایی اجتماعی

فاطمه گوشه نشین^۱

۱- استادیار زبان و ادبیات عربی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

ادبیات نقش برجسته‌ای در زندگی جوامع بشری ایفا می‌کند و بر فرد و جامعه تأثیر می‌گذارد. زمانی که انسان آثار ادبی برجسته و در حقیقت شاهکارهای ادبی را مطالعه می‌کند، از خلال آن‌ها می‌تواند بر جنبه‌های مختلف زندگی آگاهی یابد. جامعه‌شناسی ادبیات یکی از شاخه‌های علم جامعه‌شناسی است و به ادبیات به عنوان یکی از پدیده‌های جامعه توجه و اهتمام دارد و افرادی که به ساختارگرایی در ادبیات توجه دارند از یافته‌های جامعه‌شناسی ادبیات بسیار کمک می‌گیرند. این پژوهش که با روش توصیفی تحلیلی و استناد به منابع کتابخانه‌ای صورت گرفته است نیز به نقش مهم و سازنده دستاوردهای ساختارگرایی اجتماعی در فهم بهتر آثار ادبی اشاره دارد و شاید بتوان گفت بررسی ادبیات از این جنبه، نزدیک‌ترین رویکرد به تفکر و فرهنگ آدمی است و پیوند فراوانی با واقعیت اجتماعی دارد. از دستاوردهای پژوهش حاضر آن است که «نجیب محفوظ» توانست از خلال این رمان تصویری واضح از مصر با ساختارهای سیاسی و اجتماعی آن ارائه دهد و معضلاتی که ناشی از این ساختار هستند از جمله فاصله طبقاتی، فقر، خشونت، انتقاد از شرایط زندگی که سبب بروز فساد و فحشا در جامعه شد را به خوبی نشان دهد. دلیل این تصویر آفرینی نیز آگاهی وسیع وی از بحران‌های اجتماعی ناشی از جنگ جهانی است.

واژگان کلیدی: نقد ادبی، ساختارگرایی اجتماعی، نجیب محفوظ، رمان «زقاق المدق»